

Column van Jo Wijnen
Torna | Cultura- café van 20 november 2016.

OVER POEP GESPROKEN

Jo Wijnen

Op dringend verzoek van het geacht bestuur van Torna Cultura - dat zijn cultuurhistorisch gezag in deze regio tegen elke prijs wil handhaven - ga ik vandaag een teer onderwerp aanroeren, een onderwerp waar de kranten en tijdschriften vol van staan en waarop niettemin nog altijd een taboe rust. Daarom ga ik het over uw en mijn poep hebben. Het bestuur vernam namelijk dat de meeste mensen bang zijn voor hun eigen poep, er niet eens naar durven kijken en er ook niet over willen praten. Torna Cultura vindt zulks onaanvaardbaar en heeft mij bereid gevonden het taboe op de poep bij deze te doorbreken. Het mag dan zijn dat poep vies is, niet lekker ruikt en niet uitziet, het geacht bestuur van Torna Cultura vindt het hoogtijd de poep eerlijk onder ogen te zien, voordat hij ons door de heersende mode onder de neus wordt gewreven. Aan mij de eer, hoe twijfelachtig die ook moge zijn!

Trouwens, als de mensen liever niet over poep willen praten, hebben ze niet helemaal ongelijk. Want ook grote geesten als Plato en Aristoteles hebben er wijselijk over gezwegen. Cicero en Seneca hoorde je er evenmin over. Decartes en Spinoza lieten het onderwerp voor wat het was. Zelfs Nietzsche en Wittgenstein hebben naar mijn beste weten nooit iets over poep gezegd of geschreven.

Toch wil ik hier getuigenis afleggen van het feit dat ik niks tegen poep heb. Poep mag niet alleen, maar móét zelfs. Zelf kijk ik er na gedane arbeid altijd even naar en becommentarieer het eindresultaat uitbundig. Weliswaar beperk ik mij in dat opzicht tot de huiselijke kring, maar daar is mijn openhartigheid dan ook ongekend groot. Bovendien omring ik het onderwerp altijd met enige vrolijkheid, ook al vanwege de metaforen en beeldspraken die mij invallen bij het beschrijven van omvang, vorm, kleur en geur. De opluchting die zich vervolgens van mij meester maakt, gaat merkwaardigerwijs vaak gepaard met een markant gevoel van leegheid dat eerder lijfelijk dan existentieel is. Het is zoiets als: ik poep, dus ik besta!

Toch wil ik ook weer niet te lichtzinnig met het onderwerp omspringen. Elk taboe heeft immers zijn diepere functie. Wereldverbeteraars en gezondheidsgoeroes mogen dan wel beweren dat poep 'bespreekbaar' moet zijn, maar ik geloof niettemin dat enige voorzichtigheid geboden is. Want ieder mens moet iets hebben dat een laatste vleugje besmuiktheid in hem gaande houdt en iets dat zijn lijfelijk tekort tot achter de deur van het kleinste kamertje weet te verbergen.

Natuurlijk, wie zo nu en dan zijn neus niet kan ophalen, verleert het ruiken. En wie de aanblik niet kan verdragen van het stukje Zelf dat zich van hem heeft losgemaakt, ziet de diepere betekenis, ja zelfs de zin van het leven onvoldoende in.

Wat ik vooral wil zeggen is dat, zodra poep - zoals nu het geval is - in de mode komt en zelfs lifestyle wordt, het deksel van de nachtspiegel en de bril van de pot is. Straks wijden de bn'rs en de sterren er nog over uit in de Story en de Privé. Natuurlijk zal Patty Brard weer de eerste zijn die met haar billen bloot gaat, gevolgd door Goor en Geer en al die anderen die met alle plezier willen ruften en stinken zolang ze maar genoeg aandacht krijgen. Kortom, toon mij uw poep en ik zal zeggen wie u bent!

Daar was mijn oude vader trouwens gauw mee klaar. Want hij zei altijd dat we op de plee allemaal hetzelfde zijn, nog niet eens vanwege de poep, maar vanwege de nederigheid waartoe de daad van het poepen ons verplicht. En niemand minder dan de keizer-filosoof Marcus Aurelius schreef: 'Een eerlijk en goed mens moet precies zo zijn als iemand die stinkt, dat wil zeggen dat wie bij hem gaat staan, het direct merkt, of hij het wil of niet'.

Ik zou in dat verband graag willen wijzen op de manier waarop onze huisdieren poepen. Te beginnen met de kat. Zij neemt na enig onhandig gescharrel plaats op de bak, kijkt bij het doen van haar behoefte, hulpeloos en vervuld van onschuld om zich heen en raakt bevangen door een schaamte die zo hevig is dat haar huid er van trilt. Ze is in alle opzichten deerniswekkend en kwetsbaar. En ze doet in niets meer denken aan het dier dat zojuist nog een merel aan stukken reet, met huid en haar opvrat, daarna tevreden haar baard likte en vergenoegd begon te spinnen op de schoot van haar baasje.

Daarentegen komt bij een poepende hond al zijn domheid vrij. De trouwste mensenvriend krijgt opeens iets ongelooflijk sulligs. Hij is het opzitten en pootjes geven plotseling verleerd. In zijn poging de inhoud van zijn darmen het liefst te legen op een stoep die wij mensen niets vermoedend bewandelen, zal hij zelfs niet grommen of blaffen als een verdacht type als Donald Trump of enige andere boef in zijn buurt komt. En dan heb ik het nog niets eens over wat er met een poepende hond gebeurt als dat wat hij zo graag kwijt wil, niet van zijn achterste wil vallen.

Van de dieren kunnen wij mensen leren dat de al te vrijelijke omgang met het onderwerp poep ons kan blootstellen aan wat ik nu maar even het moreel gemak noem. We hebben het hier over zoiets ernstigs als het wegvallen van het allerlaatste restje van ons schaamtegevoel omwille van een drollige en niet geheel welriekende openhartigheid. Dat zal ons in de fatale situatie brengen van de totaal verkleumde Tijl Uilenspiegel die op een bitterkoude dag rook zag opstijgen en dus de nabijheid van een vuur vermoedde waaraan hij zich kon warmen. Om bij aankomst ter plaatse slechts een dampende keutel aan te treffen.

Kortom, poep vergt een positieve benadering, maar ook een wijze afstandelijkheid. Want poep is de hoofdzaak van het inwendige, maar de bijzaak van alles daarbuiten. Vandaar dat het praten erover enige wijsheid en een beetje zelfkennis vergt. Tenslotte nog dit: de poep die was, wordt altijd gevolgd door de poep die komt. Daartussenin bevindt zich de poep die is. Mede namens het geacht bestuur van Torna Cultura - dat in deze een taak meent te hebben - verzoek ik u met eerbied en bewondering naar uw poep om te zien, maar vooral niet te vergeten hem meteen door te spoelen.